

Tridevanamananyatvapratipadanam

——
त्रिदेवानामान्यत्वप्रतिपादनम्

——
Document Information

Text title : Tridevanam Ananyatva Pratipadanam

File name : tridevAnAmAnanyatvapratipAdanaM.itx

Category : deities_misc, shiva, vishhnu

Location : doc_deities_misc

Proofread by : PSA Easwaran

Description/comments : Kalikapurana Adhyaya 12 shloka 1-67

Latest update : January 15, 2022

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

September 16, 2023

sanskritdocuments.org

త్రిదేవానామానన్యత్వప్రతిపాదనమ్

Oneness of the trinity Brahma-Vishnu-Mahesha

ఋషయః ఉచుః -

అనన్యత్వం త్రిదేవానాం యజ్ఞగాద జనార్దనః ।
శమ్భవే తద్వయం శ్రోతుమిచ్ఛామో ద్విజసత్తమ ॥ ౧ ॥

ఏకత్వం దర్శయామాస కథం వా గరుడధ్వజః ।
తత్ సమాచక్ష్య విప్రేన్ద్ర పరం కౌతూహలం హి నః ॥ ౨ ॥

మార్కణ్డేయ ఉవాచ -

శృణుధ్వం మునయో గుహ్యం పరమం ప్రయతం పరమ్ ।
త్రిదేవానామనన్యత్వం తథైవైకత్వదర్శనమ్ ॥ ౩ ॥

హరేణ పృష్టో గోవిన్దస్తం సమాభాష్య సాదరమ్ ।
ఇదమాహ మునిశ్రేష్ఠా అభిన్నప్రతిపాదకమ్ ॥ ౪ ॥

శ్రీభగవానువాచ -

ఇదం తమోమయం సర్వమాసీద్భువనవర్జితమ్ ।
అప్రజ్ఞాతమలక్ష్మణ్చ ప్రసుప్తమివ సర్వతః ॥ ౫ ॥

న దివారాత్రిభాగోఽత్ర నాకాశం న చ కాశ్యపీ ।
న జ్యోతిర్న జలం వాయుర్నాన్యత్ కిన్ఞ్చన సంస్థితమ్ ॥ ౬ ॥

ఏకమాసీత్ పరం బ్రహ్మ సూక్ష్మం నిత్యమత్స్థియమ్ ।
అవ్యక్తం జ్ఞానరూపేణ ద్వైతహీనవిశేషణమ్ ॥ ౭ ॥

ప్రకృతిః పురుషత్వైవ నిత్యో ద్వౌ సర్వసంహితౌ ।
స్థితః కాలోఽపి భూతేశ జగత్కారణమేకకమ్ ॥ ౮ ॥

యదేకం పరమం బ్రహ్మ తత్స్వరూపాత్ పరం హర ।
రూపత్రయమిదం నిత్యం తస్యైవ జగతః పతేః ॥ ౯ ॥

కాలో నామాపరం రూపమనాద్యం తత్తుకారణమ్ ।

సర్వేషామేవ భూతానామవచ్ఛేదేన సజ్గతః ॥ ౧౦ ॥
 తతస్తత్ స్వప్రకాశేన భాస్వద్రూపం ప్రకాశతే ।
 పురా సృష్ట్యర్థమతులం క్షోభయన్ ప్రకృతిం స్వయమ్ ॥ ౧౧ ॥
 సజ్జుబ్ధాయాన్ను ప్రకృతౌ మహత్తత్త్వమజాయత ।
 మహత్తత్త్వాత్తతః పశ్చాదహజ్కారస్త్రిధాభవత్ ॥ ౧౨ ॥
 అహజ్కారే తు సజ్జాతే శబ్దతన్మాత్రతస్తతః ।
 ఆకాశమసృజద్విష్టరనస్తం మూర్తివర్జితమ్ ॥ ౧౩ ॥
 తతస్తు రసతన్మాత్రాదపః సృష్ట్యా మహేశ్వరః ।
 నిరాధారః స్వయం దధే తాస్తదా నిజమాయయా ॥ ౧౪ ॥
 తతస్త్రిగుణసామ్యేన సంస్థితాం ప్రకృతిం ప్రభుః ।
 పునః సక్షోభయామాస సృష్ట్యర్థం పరమేశ్వరః ॥ ౧౫ ॥
 తతః సా ప్రకృతిస్తాసు బీజం త్రిగుణధాభవత్ ।
 అప్పు సంసర్జయామాస జగద్బీజం నిరాకులమ్ ॥ ౧౬ ॥
 తద్వివృద్ధం క్రమేణైవ హైమమణ్ణమభూన్మహాత్ ।
 జగ్రాహోపః సమస్తాస్తా గర్భ ఏవ తదణ్ణకమ్ ॥ ౧౭ ॥
 అప్పు స్థితాసు హైమాణ్ణగర్భే విష్ణుస్తదణ్ణకమ్ ।
 త్వయైవ మాయయా దధే బ్రహ్మాణ్ణమతులం పునః ॥ ౧౮ ॥
 వారిణా వహ్నిభిశ్చైవ వాయుభిర్నభసా తథా ।
 బహిస్తదణ్ణకం ఛన్నం సర్వపార్శ్వే సమస్తతః ॥ ౧౯ ॥
 సప్తసాగరమానేన తథా నద్యాది మానతః ।
 బ్రహ్మాణ్ణాభ్యన్తరే తోయం తదన్యత్తు బహిర్గతమ్ ॥ ౨౦ ॥
 తదన్తః స్వయమేవాసౌ విష్ణుర్బ్రహ్మస్వరూపధృక్ ।
 దైవం వర్షముషిత్యైవ ప్రబిభేద తదణ్ణకమ్ ॥ ౨౧ ॥
 తస్మాత్ సమభవన్మేరురుత్పన్నోఽస్మిన్ మహేశ్వర ।
 జరాయుః పర్వతా జాతాః సముద్రాః సప్త తజ్జలాత్ ॥ ౨౨ ॥
 తన్మధ్యే గన్ధతన్మాత్రాత్ పృథివీ సమజాయత ।
 ఈశ్వరేణ ప్రకృత్యా చ యోజితా త్రిగుణాత్మికా ॥ ౨౩ ॥

ప్రాగేవ పర్వతాదిభ్యః సముత్పన్నా వసుస్థరా ।
 బ్రహ్మోణ్ణఖణ్ణసంయోగాద్బృథా భూతా తు సా భృశమ్ ॥ ౨౪॥

తస్యామేవ స్థితో బ్రహ్మ సర్వలోకగురుః స్వయమ్ ।
 యదా బ్రహ్మోణ్ణమధ్యస్థో బ్రహ్మ వ్యక్తో న చాభవత్ ।

తదైవ రూపతన్మత్రాక్షేజః సమ్యగజాయత ॥ ౨౫॥

వాయుస్తు స్పర్శతన్మాత్రాత్ ప్రకృత్యా వినియోజితాత్ ।
 బభూవ సర్వభూతానాం ప్రాణభూతః సమన్తతః ॥ ౨౬॥

అద్భిష్టేజోభిరతులైర్వాయుభిర్నభసా తథా ।
 అన్తర్బహిస్తదణ్ణస్య వ్యాప్తమన్యత్తు గర్ధగమ్ ॥ ౨౭॥

తతో బ్రహ్మశరీరస్తు త్రిధా చక్రే మహేశ్వరః ।
 ప్రధానేచ్ఛాపశాచ్ఛమ్నో త్రిగుణత్రిగుణీకృతమ్ ॥ ౨౮॥

తదూర్వభాగః సజ్ఞాతశ్చతుర్వక్త్రశ్చతుర్భుజః ।
 పద్మకేశరగౌరాఙ్గాకాయో బ్రాహ్మో మహేశ్వరః ॥ ౨౯॥

తన్మధ్యభాగో నీలాఙ్గ ఏకవక్త్రశ్చతుర్భుజః ।
 శఙ్ఖచక్రగదాపద్మపాణిః కాయః స వైష్ణవః ॥ ౩౦॥

అభవత్తదధోభాగః పంచవక్త్రశ్చతుర్భుజః ।
 స్ఫటికాభ్రసమః శుక్లః సకాయశ్చన్ద్రశేఖర ॥ ౩౧॥

ఇతస్తతో బ్రాహ్మకాయే సృష్టిశక్తిం న్యయోజయత్ ।
 స్వయమేవాభవత్ సప్తా బ్రహ్మరూపేణ లోకభృత్ ॥ ౩౨॥

స్థితిశక్తిం నిజాం మాయాం ప్రకృత్యాఖ్యాం న్యయోజయత్ ।
 మహేశో వైష్ణవే కాయే జ్ఞానశక్తిం నిజాం తథా ॥ ౩౩॥

స్థితికర్తాభవద్విష్ణురహమేవ మహేశ్వరః ।
 సర్వశక్తినియోగేన సదా తద్రూపతా మమ ॥ ౩౪॥

అన్తశక్తిం తథాకాయే శామ్భవే చ న్యయోజయత్ ।
 అన్తశక్తిం తథాకాయే శామ్భవే చ న్యయోజయత్ ॥ ౩౫॥

అన్తకర్తాభవచ్ఛమ్ముః స ఏవ పరమేశ్వరః ।
 తతస్త్రిషు శరీరేషు స్వయమేవ ప్రకాశతే ॥ ౩౬॥

జ్ఞానరూపం పరం జ్యోతిరనాదిర్భగవాన్ ప్రభుః ।
సృష్టిస్థిత్యస్తకరణాదేక ఏవ మహేశ్వరః ॥ 3౭॥

బ్రహ్మ విష్ణుః శివశ్చైతి సంజ్ఞామాప పృథక్ పృథక్ ।
అతస్త్యజ్ఞాన్ విధాతా చ తథాహమపి న పృథక్ ।
ఏవం శరీరం రూపజ్ఞాన్ జ్ఞానమస్మాకమస్తరమ్ ॥ 3౮॥

మార్కణ్డేయ ఉవాచ -
ఏతచ్ఛుత్రా వచస్తస్య విష్ణోరమితజ్జనః ।
హర్షోతఫల్లముఖః ప్రోచే పునరేవ జనార్దనమ్ ॥ 3౯॥

ఈశ్వర ఉవాచ -
ఏక ఏవ మహేశశేత్ జ్యోతీరూపో నిరజ్ఞానః ।
కా వా మాయాథ కః కాలః కా వా ప్రకృతిరుచ్యతే ॥ ౪౦॥

కే పుమాంసస్తతోఽభిన్నా భిన్నాశ్చేత్ కథమేకతా ।
తన్నే వదస్య గోవిన్ద తత్ప్రభావం యథాగతమ్ ॥ ౪౧॥

శ్రీభగవానువాచ -
త్వమేవ పశ్యసి సదా ధ్యానస్థః పరమేశ్వరమ్ ।
ఆత్మన్యాత్మన్యరూపం మజ్ఞోజ్యోతీరూపం సదక్షరమ్ ॥ ౪౨॥

మాయాజ్ఞాన్ ప్రకృతిం కాలం పురుషజ్ఞాన్ స్వయం విభో ।
జ్ఞాతా త్వం ధ్యానయోగేన యస్మాద్ధ్యానపరో భవ ॥ ౪౩॥

మాయయా మోహితో యస్మాదధునా త్వమ్మదీయయా ।
తతో విస్మృత్య పరమం జ్యోతిర్ద్వి వనితారతః ॥ ౪౪॥

అధునా కోపయుక్తస్త్వం విస్మృత్యాత్మానమాత్మని ।
యాం పచ్చసి ప్రకృత్యాదిరూపాణి ప్రథమాధిప ॥ ౪౫॥

మార్కణ్డేయ ఉవాచ -
తతస్తత్ర మహాదేవః శ్రుత్వా వాక్యం సునిశ్చితమ్ ।
మునీనాం పశ్యతాం యోగయుక్తో ధ్యానపరోఽభవత్ ॥ ౪౬॥

ఆసాద్య బద్ధపర్యఙ్కం నిర్నిమీలితతోచనః ।
ఆత్మానఞ్చస్తయామాస తదాత్మని మహేశ్వరః ॥ ౪౭॥

పరం చిన్తయతస్తస్య శరీరం విబభౌ శుభమ్ ।

తేజోభిరుజ్జ్వలం ద్రష్టుం నశేకుర్మునయస్తదా || ౪౮ ||
 తత్క్షణాత్ ధ్యానయుక్తశ్చ శమ్భుః స విష్ణుమాయయా |
 పరిత్యక్తోఽతి విబభౌ తపస్తేజోభిరుజ్జ్వలః || ౪౯ ||
 యే యే గణాస్తదా తస్థుః సేవయా శక్కురాన్తికే |
 న తేఽపి వీక్షితుం శేకుః శక్కురం వా దివాకరమ్ || ౫౦ ||
 స్వయమేవ తదా విష్ణుః సమాధిమనాసో భృశమ్ |
 ప్రవివేశ శరీరాస్తద్వ్యోతీరూపేణ ధూర్జటిః || ౫౧ ||
 ప్రవిశ్య తస్య జఠరో యథా సృష్టిక్రమః పురా |
 తదైవ దర్శయామాస స్వయం నారాయణోఽవ్యయః || ౫౨ ||
 న స్థూలం న చ సూక్ష్మఞ్చ న విశేషణగోచరమ్ |
 నిత్యానన్దం నిరానన్దమేకం శుద్ధమతీన్ద్రియమ్ || ౫౩ ||
 అదృశ్యం సర్వద్రష్టారం నిర్గుణం పరమం పదమ్ |
 పరమాత్మానమానన్దం జగత్కారణకారణమ్ || ౫౪ ||
 ప్రథమం దదృశే శమ్భురాత్మానం తత్స్వరూపిణమ్ |
 తత్ర ప్రవిష్టమనసా బహిర్జ్ఞానవివర్జితః || ౫౫ ||
 తస్యైవ రూపం ప్రకృతిం సృష్ట్యర్థే భిన్నతాం గతామ్ |
 దదర్శ తస్యైవాభ్యాసే పృథగ్భూతామివైకికామ్ || ౫౬ ||
 పురుషాంశ్చ దదర్శాసౌ యదైవ వసతస్తతః |
 అగ్నేరివ కణాత్ స్థూలాదజస్రం ద్విజసత్తమాః || ౫౭ ||
 తదేవ కాలరూపేణ భాసతే చ ముహుర్ముహుః |
 సృష్టిస్థిత్యస్తయోగానామవచ్ఛేదేన కారణమ్ || ౫౮ ||
 ప్రకృతిః పురుషశ్చైవ కాలోఽపి చ ముహుర్ముహుః |
 అభిన్నాన్ భాసమానాంశ్చ సర్గార్థే భిన్నతాం గతామ్ || ౫౯ ||
 పృథగ్భూతానభిన్నాంశ్చ దదృశే చన్ద్రశేఖరః |
 ఏకమేవాద్వయం బ్రహ్మ నేహ నానాస్తి కిఞ్చన || ౬౦ ||
 సప్రధానస్వరూపేణ కాలరూపేణ భాసతే |
 తథాపురుషరూపేణ సంసారార్థం ప్రవర్తతే || ౬౧ ||

భోగార్థం ప్రాణినాం శశ్వచ్ఛరీరే చ ప్రవర్తతే ।
సైవ మాయా యా ప్రకృతి సా మోహయతి శఙ్కరమ్ ॥ ౬౨॥
హరిం తథా విరిఞ్చిఞ్చ తథైవాన్యజనుర్భవాన్ ।
మాయాఖ్యా ప్రకృతిర్జాతా జన్తుం సన్మోహయత్యపి ॥ ౬౩॥
సా స్త్రీరూపేణ చ సదా లక్ష్మీభూతా హరేః ప్రియా ।
సా సావిత్రి రతిః సన్యా సా సతీ సైవ వీరిణీ ॥ ౬౪॥
బుద్ధిరూపా స్వయం దేవీ చణ్డకేతి చ గీయతే ।
ఇతి స్వయం దదర్శాశు ధ్యానమార్గగతో హరః ॥ ౬౫॥
మహదాది ప్రభేదేన తథా సృష్టిక్రమం స్వయమ్ ॥ ౬౬॥
దర్శయిత్వా హరిః కాలం ప్రకృతిం పురుషాన్స్తథా ।
తథాన్యద్దర్శయామాస తచ్ఛరీరం ద్విజోత్తమాః ॥ ౬౭॥
ఇతి శ్రీకాలికాపురాణే త్రిదేవానామానన్యత్వప్రతిపాదేన ద్వాదశోఽధ్యాయః ।

Proofread by PSA Easwaran

—
Tridevanamananyatvapratipadanam
pdf was typeset on September 16, 2023

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

